

SÄFFLE KOMMUN
kommun@saffle.se

2024-01-11

1 (22)

Dnr SI 2023:5988

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid
Herrgårdsgymnasiet 1 i Säffle kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Herrgårdsgymnasiet 1 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de ämnesplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Herrgårdsgymnasiet 1 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete som säkerställer att alla elever ges samma förutsättningar, oberoende av könstillhörighet.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla varierade metoder och arbetssätt så att eleverna ges reellt inflytande och görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisning.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver arbeta samlat för att öka studieron genom att skapa och upprätthålla gemensamma förhållningssätt och rutiner.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen ges i flera delar, men utvecklingsområden finns. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärarna, inom alla ämnen, ges förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och betyg genom tydliga rutiner för sambedömning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **16 augusti 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redovisningen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023:5988) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Herrgårdsgymnasiet 1 leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Skolinspektionens granskning visar att rektorn skapar sig en tydlig bild av verksamheten vid Herrgårdsgymnasiet 1 genom att regelbundet följa upp och analysera skolenhetens kunskapsresultat samt att rektorn till viss del följer upp att värdegrunden integreras i undervisningen. Utifrån uppföljning och orsaksanalys genomför rektorn utvecklingsåtgärder och fattar beslut om hur resurser ska fördelas. Rektorn har vidare skapat en ändamålsenlig organisation som ger lärarna goda möjligheter att samverka utifrån skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag i olika gruppkonstellationer. God samverkan sker även mellan lärare och elevhälsans olika funktioner. Rektorn följer upp att ett lärande sker i kollegiet bland annat genom frågor vid medarbetarsamtal. Skolenhetens arbets- och förhållningssätt är i stort tydliga, dock finns det önskemål från lärare om ökad tydlighet kring lektionsstruktur. Obehöriga lärare ges en introduktion, en mentor samt stöd av kollegor gällande undervisning, bedömning och rutiner. Dock visar granskningen att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete som syftar till att ge alla elever oavsett könstillhörighet samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Uppföljning och analys

Skolinspektionens granskning visar att rektorn skapar sig en tydlig bild av verksamheten genom att regelbundet följa upp och analysera skolenhetens kunskapsresultat samt att rektorn till viss del följer upp att värdegrunden integreras i undervisningen. Av inskickat material och av intervjuer framkommer att det bland annat sker klasskonferenser tre till fyra gånger per läsår. Då deltar rektorn, lärarna, elevhälsan samt studie- och yrkesvägledaren och det sker en avstämning av klassen, exempelvis avseende studiero, samt en avstämning gällande kunskapsresultat för eleverna i samtliga ämnen. Vid dessa konferenser följer rektorn även upp lärarnas

förutsättningar gällande undervisningen. Åtgärder sätts in utifrån analys, exempelvis kan en resursperson tillsättas till ett program eller ett ämne där eleverna har låga kunskapsresultat. Åtgärderna följs upp vid nästa klasskonferens. Utöver klasskonferenser sker det avstämningar i ämnena svenska, matematik och engelska genom att specialpedagogen och rektorn, cirka fyra gånger per termin, följer upp de elever som inte når betygskriterierna inom dessa ämnen. Representant för elevhälsan följer även upp kunskapsresultaten två gånger per läsår med lärarna, med fokus på svenska, matematik och engelska. Det är en avstämning inför utvecklingssamtalen med eleverna. Specialpedagogen följer dessutom kontinuerligt upp resultaten på individnivå med de elever som inte når betygskriterierna i dessa samt övriga ämnen. Vidare gör hen kontinuerliga lektionsbesök bland annat i syfte att stötta lärarna för att elevernas lärmiljö ska fungera på bästa sätt. Rektorn följer via medarbetarsamtal upp om och hur den undervisning som sker arbetsplatsförlagt bidrar till elevernas lärande. Vidare följer rektorn upp på branschråd hur det går för eleverna på det arbetsplatsförlagda lärandet (apl) och hur kontakten mellan arbetsplats/handledare och lärare fungerar. Lärarna dokumenterar elevernas kunskapsresultat i en digital lärplattform vilket gör att både rektorn samt representanter för elevhälsan kan följa elevernas kunskapsutveckling samt närvaro/frånvaro i skolan. Implementering av denna digitala lärplattform är ett utvecklingsområde, beslutat av rektorn, för att skapa rutiner för kontinuerlig dokumentation av elevers kunskapsutveckling. Lärare anmäler även direkt till rektorn, via en blankett, om elever exempelvis inte når betygskriterierna, till exempelvis genom att en elev inte genomför sin apl. Den information som elevhälsan erhåller om elever och om undervisningen delas och diskuteras kontinuerligt med rektorn. Elevernas kunskapsutveckling samt frånvaro/närvaro i skolan vägs in i rektorns analys av undervisningen. Rektorn genomför samtal med lärare om rektorn uppmärksammar, utifrån resultatanalys och/eller utifrån signaler från elever och elevhälsan, att någon lärare behöver stöd i undervisningen. Genom rektorns fortlöpande uppföljning och orsaksanalys genomför rektorn utvecklingsåtgärder. Det kan exempelvis handla om att fatta beslut om hur resurser ska fördelas för att bäst möta de behov som eleverna har. Ett exempel på en utvecklingsåtgärd är att det i en klass har tillsatts tre mentorer, istället för två, då flera elever behöver stöd. Insatsen syftar till att skapa förutsättningar för lärarna att fortlöpande följa upp elevernas kunskapsutveckling i de olika ämnena samt kunna ha kontinuerliga samtal och möten med elever och vårdnadshavare. Rektorn har även tillsatt extra resurs vid ett programlag samt i ett gymnasiegemensamt ämne bland annat på grund av elevfrånvaro och låga kunskapsresultat. Beslut fattas av rektorn grundat i en orsaksanalys gällande exempelvis förutsättningar för undervisningens genomförande, exempelvis att mindre undervisningsgrupper kan leda till att elever når bättre studieresultat. Innan beslut fattas har rektorn exempelvis samtal med

elevhälsan, som i sin tur har samtal med lärare/programlag. Beslut gällande åtgärder kan också fattas vid extra klasskonferenser där rektorn, lärare och representanter elevhälsan deltar. Även om de på skolenheten ännu inte sett att åtgärderna med extra lärarresurser har bidragit till förbättrade studieresultat visar uppföljningen, enligt representant för elevhälsan, att elevernas närvaro och studiero har ökat. Rektorn följer upp att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen genom att rektorn fångar in signaler på medarbetarsamtal, genom elevärenden, i samtal med elevhälsan och lärare hur klasser och raster fungerar samt genom svar i enkäter. Utifrån orsaksanalys kan rektorn besluta om åtgärder vid behov. Elevhälsan berättar att en klass hade problem med trygghet och studiero, bland annat på grund av hur elever betedde sig mot varandra i skolan och på nätet. Elevhälsan uppger att genom upprepade samtal och olika samarbetsövningar har man nått goda resultat vilket har följts upp i samtal med elever, både enskilt och på gruppnivå. Lärarna uppger att de även har arbetat övergripande med språkbruk på skolenheten, bland annat vid temadagar.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn har skapat en ändamålsenlig organisation som ger lärarna goda möjligheter att samverka utifrån skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Enligt inskickad dokumentation och intervjuer framkommer att lärarna träffas veckovis i olika konstellationer, exempelvis ämnesgrupper, programlag och lärgrupper. Lärarna samt rektorn deltar regelbundet i branschråd och har samverkan med handledarna på elevernas apl-platser. Vidare dokumenteras skolenhetens olika möten så att rektorn kan följa vad som har diskuterats om rektorn inte har möjlighet att delta. Exempel på kontinuerliga diskussioner kring resultat och analys som styrs av rektorn, främst i ämnesgrupperna, är "hur behöver jag/vi ändra på undervisningen" samt "hur kan vi styra resurser utifrån elevers behov". Rektorn framhåller dock ett utvecklingsbehov av att djupare analysera undervisning och resultat då resultatförklaringar ofta är elevrelaterade såsom brist på motivation och frånvaro. Vidare framkommer att ansvar och mandat för de olika specialfunktioner som finns på skolenheten är tydliga, såsom elevhälsans olika funktioner. Det ges även goda förutsättningar för elevhälsan och lärarna att samverka, exempelvis genom att elevhälsan har tid avsatt varje vecka för elevärenden med fokus på att arbeta främjande och förebyggande. Då kan lärare komma med frågor gällande elever och undervisningen. Representanter för elevhälsan genomför lektionsbesök för att ge lärare råd och stöttning exempelvis avseende tillgängliga lärmiljöer. Lärarna uppger vidare att det är tydligt hur elevernas närvaro/frånvaro samt elevers kunskapsutveckling dokumenteras och hur kränkingsanmälningar görs. Det sker ett lärande i kollegiet då yrkeslärare och lärare från de gymnasiegemensamma ämnena,

under ledning av förstelärarna, träffas regelbundet och diskuterar i lärgrupper. Även representant för elevhälsan och rektorn deltar i lärgruppernas diskussioner. Rektorn följer upp att ett lärande sker i kollegiet bland annat genom frågor vid medarbetarsamtal. Områden som har diskuterats är exempelvis lektionsstruktur, tillgängliga lärmiljöer samt relationellt ledarskap. Vissa utvecklingsområden är styrda från Säfle kommun såsom arbetet med lektionsstruktur samt ett kommande arbete med språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Övriga områden har varit behovsstyrda på skolenheten såsom tillgängliga lärmiljöer samt relationellt ledarskap. Rektorn har uppmärksammat, som en effekt av arbetet med lärande i kollegiet, ett ökat samarbete lärare emellan exempelvis gällande elevärenden. När det handlar om rutiner pågår ett arbete, som tidigare beskrivits, med att implementera en lärplattform där bland annat elevers närvaro/frånvaro samt kunskapsutveckling finns samlade. Implementeringen av detta leds av en förstelärare. Rektorn styr arbetet utifrån behov i programlag och på individnivå, exempelvis genom workshops eller att lärare erbjuds enskilt stöd av försteläraren. Gällande lektionsstruktur har det visserligen funnits ett gemensamt lärande kring detta, men i intervju framkommer att lärare, trots detta, önskar en ökad tydlighet kring lektionsstruktur, exempelvis hur man planerar och lägger upp en lektion.

I granskningen framkommer att obehöriga lärare får en introduktion samt stöd av kollegor i sin undervisning och i arbetet med eleverna. Enligt rektorn får de obehöriga lärarna en mentor bland de behöriga lärarna. Granskningen visar att rektorn stämmer av den obehöriga lärarens förkunskaper samt vad hen behöver som stöd. Det kan exempelvis handla om graden av datorvana. Rektorn och lärarna uppger att de obehöriga lärarna även får stöd i programlagen samt av förstelärare gällande olika rutiner, exempelvis hur närvaro förs, hur dokumentation av elevernas kunskaper ska göras samt rutiner kring apl såsom besök och samtal med handledare.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete som syftar till att ge alla elever oavsett könstillhörighet samma förutsättningar att lära och utvecklas. Av intervjuer framkommer att rektorn, elevhälsan samt lärare har uppmärksammat könsskillnader gällande exempelvis trygghet. Det som har uppmärksammat är att kvinnorna har lägre resultat än männen i den kommungemensamma enkät som genomförs två gånger per läsår, men skolenheten har i dagsläget inget arbete eller utvecklingsområde kring det. Vidare finns det enligt Skolinspektionens enkät våren 2023 könsskillnader i svaren gällande inflytande och hur skolan arbetar för att förhindra kränkningar, där kvinnornas svar ligger lägre än männens svar. Detta är dock inget som har diskuterats på skolenheten. Vidare uppger

rektorn att hen har haft diskussioner vid vissa av skolans programlag gällande att elever möter könsstereotypa fördomar samt könsrelaterad jargong vid elevernas apl-platser. Rektorn uppger att om detta händer ska eleverna vända sig till rektorn, så att hen kan agera och prata med ansvarig apl-plats samt lyfta det vid branschråd. Rektorn säger att skolan behöver bli bättre på arbetet med jämställdhet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete som säkerställer att alla elever ges samma förutsättningar, oberoende av könstillhörighet.

Skolinspektionens granskning visar att det på Herrgårdsgymnasiet 1 saknas ett strategiskt (långsiktigt planerat) jämställdhetsarbete. Även om rektorn har identifierat vissa mönster avseende könsskillnader saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete för att komma tillrätta med skillnaderna.

Enligt skollagen och läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja flickors/kvinnors och pojkars/mäns lika rätt och möjligheter oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar att synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever, oavsett könstillhörighet, ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. Ett sätt att utveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete kan exempelvis vara att rektorn på medarbetarsamtal systematiskt följer upp hur lärarna aktivt och medvetet arbetar med jämställdhet i undervisningen. Rektorn behöver också följa upp undervisningen för att undersöka om det finns strukturer som bidrar till att skapa och vidmakthålla könsskillnader. Det kan vidare handla om att rektorn följer upp att lärare tar vara på de moment som finns i kursplanen för att undervisa om jämställdhet. Undervisningen ska stimulera eleverna att diskutera jämställdhet i samhället och i skolan. Rektorn kan också behöva följa upp att lärare på ett medvetet sätt speglar dessa värderingar i undervisningens innehåll och i sin ämnesdidaktik. Ytterligare ett sätt kan vara att rektorn utformar gemensamma strategier på skolenheten för hur jämställdhet inkluderas och genomsyrar undervisningen. Rektorn behöver försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4 Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr22, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Skolinspektionens granskning visar att undervisningen till stor del är strukturerad, varierad samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Det finns en variation och balans av uppgifter och aktiviteter gällande både arbetssätt och arbetsform. Undervisningens innehåll och arbetssätt är anpassat till aktuell elevgrupp samtidigt som undervisningen stimulerar och utmanar elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Lärarna stärker elevernas självförtroende och motivation genom att både uppmuntra enskilda elever och hela gruppen med positiva kommentarer. Eleverna ges möjligheter att ta ansvar för det egna lärandet samt reflektera över resultat på uppgifterna och över vad de har lärt sig. Granskningen visar emellertid att eleverna till viss del saknar ett reellt inflytande över planeringen av undervisningen samt att utvärderingar sker sporadiskt. Dock sker det ett informellt elevinflytande där elever i stunden kan påverka undervisningen efter elevens behov.

Struktur, variation och aktivt lärarstöd

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen till stor del är strukturerad, varierad samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Av inskickad dokumentation, intervjuer och lektionsobservationer framkommer att det på skolenheten tagits fram riktlinjer för lektionens struktur. Även om eleverna uppger att det finns lektioner där struktur saknas och som påverkar elevernas kunskapsinhämtning, så framkommer det vid majoriteten av de besökta lektionerna att läraren startar med att presentera lektionen, samt att lektionens syfte och innehåll finns uppskrivna på tavlan eller visas via projektor. Vid flertalet av lektionerna får eleverna även förtydligande instruktioner om vad de ska göra och hur de ska arbeta med nästkommande moment. Vid majoriteten av lektionerna är det tydliga avslut på lektionen, exempelvis att läraren berättar vad som händer vid kommande lektioner i ämnet eller att det sker

sammanfattning, reflektion och återkoppling. Vid de observerade lektionerna finns det en variation och balans av uppgifter och aktiviteter gällande både arbetssätt och arbetsform. Vid de flesta lektioner är eleverna aktiva genom en variation av praktiska moment och teoretiska uppgifter. Vid flertalet av de besökta lektionerna varierar arbetsform genom att eleverna arbetar i helklass, grupp och/eller enskilt. Exempelvis arbetar eleverna med övningar i lärobok eller på dator för att sedan utföra praktiska uppgifter/moment. Lärarna ger eleverna ett aktivt stöd så att de kommer igång med sina uppgifter samt bibehåller sitt engagemang under lektionen. Exempelvis går lärarna aktivt runt bland eleverna och tar del av deras uppgifter, svarar på/ställer frågor samt ger återkoppling. Vid lektionerna ser även lärarna till att eleverna behåller sitt fokus under resterande tid av lektionen. Vid några lektioner tappar elever fokus men detta uppmärksammas av lärarna. Läraren kan exempelvis sätta sig vid en elev och tillsammans med eleven ge stöd i en uppgift.

Anpassning, stimulans och motivation

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt är anpassat till aktuell elevgrupp samtidigt som undervisningen stimulerar och utmanar elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Av intervjuer, lektionsobservationer och inskickat material framkommer att eleverna vid flertalet av de observerade lektionerna kan jobba med uppgifter av olika svårighetsgrad, i egen takt. Elever uppger att både i de gymnasiegemensamma ämnena samt i yrkesämnena erbjuds de både lättare och svårare uppgifter beroende på vilken kunskapsnivå eleven befinner sig på. Lärarna ger exempel på att de differentierar undervisningen så att eleverna ges mer eller mindre avancerade uppgifter inom exempelvis de praktiska momenten. Exempelvis erbjuds eleverna mer avancerade uppgifter när det har klarat de grundläggande uppgifterna/momenten för att de ska bli utmanade och nå högre betyg. Eleverna uppger att lärare i vissa ämnen inventerar deras förkunskaper och om läraren märker att elever har vissa förkunskaper får de gå framåt i snabbare takt och få mer utmanande uppgifter. Detta framkommer också i intervju med lärare att så sker. Representeranter för elevhälsan uppger vidare att de på skolenheten startar läsåret med att kartlägga elevernas behov. Det kan handla om att identifiera elevernas behov av tydlighet, struktur, förutsägbarhet och/eller andra extra anpassningar. Detta ska då bilda en bas för undervisningen. För elever som behöver mer stöd finns vid vissa lektioner ytterligare en lärare/resursperson för att stötta eleverna. Elever erbjuds extra undervisning i den så kallade Studion, där en speciallärare arbetar. Flera elever berättar att det är bra när läraren berättar och förklarar eller när de får göra något praktiskt eftersom det är då de lär sig. Det framkommer också i intervju med lärare att ett vanligt önskemål från elever är att lärarna ska visa och berätta om innehållet i en kurs eller att elever får redovisa kunskaper muntligt istället för skriftligt. Lärarna

stärker elevers självförtroende och motivation genom att både uppmuntra enskilda elever och hela gruppen med positiva kommentarer.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Skolinspektionens granskning visar att elever får möjligheter att ta ansvar för det egna lärandet genom att de exempelvis arbetar i egen takt och att de tar ansvar för att genomföra uppgifter som de har fått av läraren. Vid några av de observerade lektionerna får eleverna reflektera över resultat på uppgifterna samt vad de har lärt sig. Exempelvis resonerar läraren och eleverna om en lektion, hur den gick jämfört med tidigare lektioner samt att läraren ger eleverna individuell återkoppling. Vid en annan lektion får eleverna resonera kring vilka svar som är rimliga i förhållande till uppgiften, det vill säga eleverna ges möjlighet att reflektera och tänka efter vad de tror och tycker. En lärare berättar att elever inför start av ett nytt område kan berätta hur de lär sig bäst för att eleverna ska hitta strategier för det egna lärandet.

Granskningen visar dock att eleverna till viss del saknar ett reellt inflytande över planeringen av undervisningen samt att utvärderingar sker sporadiskt. Dock sker det ett informellt elevinflytande där elever i stunden kan påverka undervisningen efter elevens behov. Av intervjuer, lektionsobservationer och inskickat material framkommer att elever i huvudsak kan påverka redovisningsform samt, i vissa fall, när redovisning ska ske. En lärare uppger att de äldre eleverna kan få inflytande över planeringen genom att lärare och elev kan sitta tillsammans och planera. Elever berättar vidare att de kan tala om för sina lärare att de vill lära sig något för att de har nytta av det exempelvis på apl och då kan läraren ge dem detta. Eleverna berättar att det är lättare att påverka innehåll och upplägg av undervisningen i en liten grupp än i en stor grupp. Elever uppger vidare att när de exempelvis har heldagar med lärare kan de vara med och påverka upplägget och när de ska genomföra olika moment. Gällande utvärdering av undervisningen uppger majoriteten av de intervjuade eleverna att de inte utvärderar undervisningen, dock uppger en elev att hans lärare har låtit eleverna utvärdera lektioner. Lärarna redogör för att de ibland kan låta eleverna utvärdera undervisningen, men att det inte är något som alla gör.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla varierade metoder och arbetssätt så att eleverna ges reellt inflytande och görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att det på Herrgårdsgymnasiet 1 saknas arbetssätt där eleverna på ett påtagligt sätt är delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Även om elever kan vara delaktiga i vissa val av arbetssätt och arbetsformer ges eleverna ett begränsat inflytande när det gäller möjligheten att vara delaktiga i planering av undervisningens innehåll samt utvärdering.

Enligt skollagen ska elever ges ett reellt inflytande över utbildningen och enligt läroplanen ska läraren tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt utpekat ansvar för att se till att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Vidare ska undervisningen bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för ett aktivt deltagande i samhällslivet. Genom att elever får delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan elever utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna under ledning av rektorn arbetar aktivt för att öka elevernas delaktighet i både planeringen och utvärderingen av undervisningen. Till exempel behöver lärarna beakta de synpunkter som eleverna för fram och låta dessa påverka planering och genomförande. Det kan vara allt från att undervisningens innehåll präglas av elevernas erfarenheter till att eleverna bidrar med idéer om arbetssätt och arbetsformer. När läraren utvärderar undervisningen är det väsentligt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförts avseende innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Dessa utvärderingar behöver göras kontinuerligt, under terminens gång, och inte bara i slutet av en termin eller en årskurs. Detta är särskilt viktigt om undervisningen inte fungerar, så att läraren har möjlighet att förändra upplägg och genomförande i befintlig undervisningsgrupp.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1

Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Granskningen visar att det främjande och förebyggande arbetet med att skapa trygghet är begränsat. Tryggheten följs kontinuerligt upp på skolenheten, dock finns

det ingen systematisk uppföljning gällande nätkränkningar. Rektorn har uppmärksammat könsskillnader i enkätsvar gällande trygghet och studiero, men det finns inget pågående arbete kring detta. På skolenheten finns inte ett samlat arbete med att skapa studiero för eleverna då det saknas gemensamma förhållningssätt och rutiner kring hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår.

Trygghet

Skolinspektionens granskning visar att det främjande och förebyggande arbetet med att skapa trygghet är begränsat. Av intervjuer och inskickad dokumentation framgår att elevernas upplevelse av trygghet bland annat följs upp genom en kommungemensam enkät som genomförs en gång per termin. Rektorn redogör för att de har sett att skolenhetens kvinnor har lägre resultat gällande trygghet än männen, vilket även framkommer i Skolinspektionens skolenkät våren 2023. Rektorn uppger vidare att kvinnor i samtal med lärare har uttryckt att de inte vill berätta om kränkande upplevelser eftersom de då kan få kommentarer av andra elever. Vidare framkommer att även om rektorn uppger att det i vissa elevärenden förekommer nätkränkningar och att dessa hanteras, så saknas kunskap om elevernas förhållningssätt på nätet då detta inte kartläggs. Detta stämmer överens med resultat från Skolinspektionens enkät gällande frågor om skolans arbete med att förhindra kränkningar, där kvinnor i lägre grad än männen anger att skolenheten tar hand om och förhindrar kränkningar. Gällande enkätresultaten i den kommunövergripande enkäten presenterar elevhälsan enkätresultaten för lärarna och elevhälsan analyserar svaren för att identifiera utvecklingsområden på grupp- och klassnivå. Exempelvis har ett tidigare utvecklingsområde varit elevers språkbruk. Ett annat utvecklingsområde har varit trygghet och studiero vid ett av programmen vilket bland annat resulterade i samtal och gruppstärkande övningar.

Studiero

Av granskningen framkommer att det på skolenheten inte finns ett samlat arbete med att skapa studiero för eleverna då det saknas gemensamma förhållningssätt och rutiner kring hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår. Av inskickad dokumentation, intervjuer samt lektionsobservationer framkommer att vissa främjande och åtgärdande insatser görs när det uppstår brist på studiero. Exempel på en förebyggande åtgärd är att rektorn tillsammans med mentorn samtalar med klassen kring studiero. Vidare har de extra lärarresurser som tillsatts, främst för att öka studieresultaten, också haft positiv inverkan på studieron, enligt elevhälsan. Även om eleverna vid samtliga besöka lektioner tycks arbeta koncentrerat med sina uppgifter utan att bli störda så framkommer i intervjuer att det på skolenheten förekommer

bristande studiero i vissa klasser. Lärarna lyfter fram bristen på gemensamma förhållningssätt och rutiner kring studiero. De uppger att det exempelvis behöver vara tydligare kring vad som gäller när det handlar om elevernas mobiltelefoner. Både elever och lärare säger att studieron ofta är beroende av relationen mellan elev och lärare. Elever säger att vid lektioner där de har mer respekt för läraren är det också lugnare. Detta bekräftas av andra elever som berättar att studieron är olika från lärare till lärare, men att det för det mesta ändå är lugnt på lektionerna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver arbeta samlat för att öka studieron genom att skapa och upprätthålla gemensamma förhållningssätt och rutiner.

Skolinspektionens granskning visar att det saknas ett samlat arbete för att öka och upprätthålla studieron på skolenheten. Det pågår ett visst arbete för att skapa studiero, men det saknas samsyn kring gemensamma förhållningssätt och rutiner och hur lärarna ska agera vid bristande studiero.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Enligt läroplanen ska alla som arbetar på skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare framgår av läroplanen att skolans mål är att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin studiemiljö. För att åstadkomma ett effektivt arbete med studiero krävs att skolan som helhet har ett gemensamt förhållningssätt kring detta arbete. Det är skolans och ytterst rektorns ansvar att skapa en sådan skolmiljö.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar gemensamma förhållningssätt och rutiner i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero. I arbetet bör samtliga elever vara delaktiga, till exempel genom att ta tillvara elevernas synpunkter på hur det förbyggande arbetet kan bedrivas eller vilka förhållningsregler som ska gälla i klassrummet. För att skapa en miljö på skolan där all undervisning präglas av studiero behöver också fungerande forum skapas för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma förhållningssätt och rutiner. I detta arbete kan lärarna till exempel delge varandra goda exempel. När det gäller att vidta åtgärder när studieron brister behöver rektorn tydliggöra vilka strategier som lärarna ska använda, så att insatserna blir likvärdiga på skolenheten.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 22-25 a §§ skollagen

8 kap. 2-3 och 3 f §§ gymnasieförordningen

Gy11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Rektorn analyserar skillnader gällande bedömning och betyg i syfte att säkra likvärdiga bedömningar. Vidare ger rektorn lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och betyg, men att det till stor del sker på lärarnas egna initiativ. Rektorn ger dock lärarna tid för samrättning av de nationella proven. Rektorn leder inte ett arbete med att sambedömning och diskussioner om kunskapssyn sker i alla programlag. Vidare sker det inte något samarbete med andra skolor gällande kvalitetssäkring av bedömning och betygssättning.

Diskussion och analys av betyg

Skolinspektionens granskning visar att rektorn analyserar skillnader gällande bedömning och betyg i syfte att säkra likvärdiga bedömningar. Av intervjuer och inskickat material framgår att rektorn följer upp skolenhetens kunskapsresultat i skolenhetens lärplattform i syfte att identifiera skillnader och avvikelser mellan lärare, ämnen och klasser. Rektorn jämför exempelvis lärares bedömningar i olika ämnen för att se om någon lärare sätter avvikande betyg. Rektorn har vid några tillfällen haft samtal med lärare när så har skett. Rektorn uppger dock att hen i dagsläget inte ser några avvikelser gällande betyg. Både rektorn och lärarna uppger att det inte finns några större skillnader mellan slutbetyg och resultat på nationella prov.

Kvalitetssäkring av bedömning och betyg

Av granskningen framgår att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och betyg, men att det till stor del sker på lärarnas egna initiativ. Av intervjuer och inskickat material framgår att rektorn ger lärarna tid för samrättning av de nationella proven. Flera lärare uppger att det förekommer sambedömning i flertalet ämnen, exempelvis i engelska och svenska, men att det inte är något som är styrt av rektorn utan det sker på eget initiativ av lärarna. När det gäller lärare som är obehöriga i vissa ämnen uppger rektorn att dessa lärare har bedömningsdiskussioner med behöriga kollegor. Rektorn uppger att för de lärare som saknar kollegor i sina ämnen sker det bedömningsdiskussioner i programlag eller i ämneslag för NO och SO.

Rektorn kan dock inte garantera att sambedömning och diskussioner om kunskapssyn sker i alla programlag. Vidare uppger rektorn att det inte heller sker något samarbete gällande kvalitetssäkring av bedömning och betyg med andra skolor.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärarna, inom alla ämnen, ges förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och betyg genom tydliga rutiner för sambedömning.

Skolinspektionens granskning visar att skolenheten saknar rutiner för att alla lärare ska ges förutsättningar att kvalitetssäkra sin betygssättning. Detta gäller utöver de rutiner som finns för sambedömning av de nationella proven.

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas och rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. Vidare betonas i Skolverkets allmänna råd om betyg och provning betydelsen av lärares samsyn för arbetet med rättvisande och likvärdiga betyg.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger samtliga lärare förutsättningar att samverka i syfte att kvalitetssäkra betyg. Detta för att säkerställa likvärdigheten i de bedömningar som görs, och att lärare genom detta ytterligare utvecklar sin bedömarkompetens. Sambedömning är ett betydelsefullt redskap för ökad likvärdighet eftersom det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till. Ett professionellt samtal om utformningen av olika underlag kan förbättra likvärdigheten. Detta bör ske med tydlig struktur för möten, innehåll och dokumentation. När lärare gemensamt tolkar och värderar bedömningsunderlag utifrån syfte, centralt innehåll och betygskriterier samt den undervisning som har bedrivits, syftar detta till ökad samsyn lärare emellan. Rektorn behöver alltså skapa förutsättningar för lärarna så att det finns en samstämmighet kring hur styrdokumentet tolkas (och då särskilt betygskriterierna men även ämnesplaner och kommentarmaterial) och hur elevprestationer bedöms och vägs ihop, samt förutsättningar som underlättar och stödjer dokumentation av apl. Skolenhetens rektor har därför en viktig roll för att skapa dessa förutsättningar för samtliga lärare så att de kan kvalitetssäkra sin betygssättning på olika sätt och med hjälp av andra lärare. Detta är särskilt viktigt för lärare som är ensamma inom sitt ämne på en skolenhet. Rektorn behöver därför se till att lärare får tid och möjlighet tillsammans med kollegor att diskutera

hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättning, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Detta för att skapa en likvärdighet och samsyn i bedömning och betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har tagits av beslutsfattare Camilla Adler.

Utredare Ann-Kristin Hammersberg har varit föredragande i ärendet. I handläggningen av ärendet har även utredare Ia Thun medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Tretton lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i betygssättningen? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 28 och 29 november samt genomförde två digitala intervjuer den 1 december. Besöket genomfördes av utredare Ann-Kristin Hammersberg och Ia Thun.

Herrgårdsgymnasiet 1 är en kommunal gymnasieskola i Säfte kommun. Totalt på enheten 2023/2024 går det 196 elever. Skolenheten leds av en rektor.

Bilaga 3: Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?
• Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete som säkerställer att alla elever ges samma förutsättningar, oberoende av könstillhörighet.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
• Utvecklingsområde 2: Rektorn och lärarna behöver utveckla varierade metoder och arbetssätt så att eleverna ges reellt inflytande och görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisning.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 3: Rektorn och lärarna behöver arbeta samlat för att öka studieron genom att skapa och upprätthålla gemensamma förhållningssätt och rutiner.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
• Utvecklingsområde 4: Rektorn behöver se till att lärarna, inom alla ämnen, ges förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och betyg genom tydliga rutiner för samedömning.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: